Visszatekintve a megélt időre, újra és újra megállapítom, hogy szerencsés volt az életem, mert olyan emberekkel találkoztam, akik megmutatták példájukkal, hogy az értékek mentén kell szervezni az életünket. Fiatalon, és a későbbi években is éltek környezetemben rendkívüli emberek. Kiváló tanárokat, barátokat említhetek, s családtagjaim közül is többeket, akikre felnézhettem.

1958-61-ig a karcagi Gábor Áron Gimnáziumban tanítottam. A gimnázium gazdag könyvtárában dolgozott Beniczky Kató néni, aki a fiatal tanárokat gondoskodó szeretettel segítette. Sokszor ajánlott óráinkhoz szemléltető anyagot, figyelemmel kísérte a megjelenő új könyveket, folyóiratokat, s felhívta figyelmünket a jelentős munkákra, cikkekre. Sokszor volt, hogy óra után a tanáriban egy-egy asztalunkra készített kép, könyv, novella várt bennünket. Ma is emlékezetes számomra Thurzó Gábor novellája (Az oroszlán torka), vagy Illyés drámái, ő hívta fel a figyelmemet, olvassam el, fontos művek.

Kató néni nem tanított, de azért volt közvetlen kapcsolata a fiatalokkal. A karcagi gimnáziumba jó képességű tanulók jártak, de voltak nagyon szerény körülmények közül érkezők. Ezeknek a tanulóknak olvasóórákat szervezett. Amikor egyik alkalommal kértem, hogy részt vehessek az órán, Petőfi Sándor: A helység kalapácsa című művét olvasták. Emlékezetes maradt, ahogyan Petőfi finom humorára felhívta a figyelmet. A jól kiválasztott sorral szemléletesen tudta érzékeltetni Erzsók rég elmúlt bájait: "Bájos vala ő!/ Mint a pipacsból/ Font koszorú" (a pipacs leszakítva azonnal elhervad) –, vagy kellő hangsúllyal olvasva a sort, megtartva a Petőfi által jelölt rövid kis szünetet, egyértelművé tette, hogy Erzsók szerette a bort: „Mert Erzsók asszony nem is issza a bort…./Csak úgy önti magába."(a mérték közötti különbség jól indokolta „…arcát/Nem a szende szemérem,/ Hanem a borital festette hasonlóvá/A hajnali pirhoz.)" Hosszan lehetne sorolni a kiemelt részeket, leírni a vidám hangulatot, ami jellemezte a foglalkozást. Mondhatnánk, hogy a tanulók önállóan olvasva is megértették volna a művet. Mi jelentett akkor segítséget? Az volt ebben a megoldásban a jó, hogy felismertette a humorral megfogalmazott igazságot, a költői eszközöket. Érzelmileg közel hozta a tanulókat és Petőfi versét, tágabb értelemben a tanulókat és az irodalmat.

1958-ban helyeztek a karcagi gimnáziumba, s velem egyszerre még több fiatalt a budapesti, debreceni, szegedi egyetemről. Kató néni feladatának érezte, hogy otthonra találjunk a nagy múltú iskolában, és fontos legyen számunkra a város is. Kellemes érzéssel emlékszem vissza arra az estére, amikor megvendégelt bennünket. Idős édesanyjával, Gráci nénivel élt együtt, aki a karcagi tanárok korábbi generációjának volt jeles képviselője. A megterített asztal mellett mindenkinek kijelölt helye volt, de nem a nevek szerepeltek a tányéroknál, hanem egy-egy idézet, s erről kellett felismerni, hova üljünk.

Városi szinten is összefogta a fiatalokat Kató néni. Szabó Lőrincre emlékezve irodalmi műsort szervezett, versmondásra a fiatal tanárokat kérte fel, ezzel szinte bemutatva őket a város irodalomszerető közönségének. A Korzáti Erzsébet emlékének szentelt kötet, „A huszonhatodik év", 1958-ban jelent meg, s a kötet versei hangzottak el az emlékesten. Én a „9. Mindenütt ott vagy" és a „24. A változatlan tavaszban" kezdetűt mondtam el lámpalázamat, óriási izgalmamat legyűrve. Amikor ma a sorokat olvasom, ötven év távlatából is meghat Szabó Lőrinc elmúlás felett érzett fájdalma. Rokon ezzel a fájdalommal saját megélt veszteségeim bánata, így az élők közül évekkel ezelőtt eltávozott Kató néni távoli alakjának felidézése is.

Szolnok, 2009. október 18.

Misurák Béláné Tóth Ibi